

การพัฒนาแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

Developing a Competency Model for Early Childhood Teachers in the
Digital Age of Schools under the Foundation
of the Church of Christ in Thailand

เพ็ญวดี มณีน้อย¹ และนิรดา เวชญาลักษณ์²

Penwadee Maninoi and Nirada Wechayaluck

Received: March 25, 2025

Revised: August 05, 2025

Accepted: August 27, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัย 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนา 3) พัฒนารูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน 1) ศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยโดยการวิเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัย และระดับสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 81 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่น 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะโดยการสัมภาษณ์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ 3) พัฒนารูปแบบโดยการสนทนากลุ่ม 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4) ประเมินความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 81 คน วิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน 1) สมรรถนะครูปฐมวัย มีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาวิชาชีพครู การบริหาร

¹⁻² มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Pibulsongkram Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: penwadee.m@psru.ac.th, Tel. 086-8393987

หลักสูตรจัดประสบการณ์ การบริหารจัดการชั้นเรียน การส่งเสริมและพัฒนาเด็ก การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมคริสเตียน ด้านที่ควรพัฒนา คือ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 2) ผลการสัมภาษณ์ การพัฒนาวิชาชีพครู ควรแลกเปลี่ยนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยี การบริหารหลักสูตรจัดประสบการณ์ จัดกิจกรรมที่นำสื่อนวัตกรรมมาใช้ การบริหารจัดการชั้นเรียนสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมและพัฒนาเด็ก ควรใช้สื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมคริสเตียน สร้างเด็กให้เป็นพลเมืองที่ดี 3) การพัฒนารูปแบบและคู่มือประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ ระบบกลไก และเงื่อนไขความสำเร็จ มีความถูกต้องเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือ ระดับมากที่สุด และ 4) การประเมินรูปแบบและคู่มือมีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ, ยุคดิจิทัล, สมรรถนะครูปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the competencies of early childhood teachers; 2) to study development guidelines; 3) to develop a model; and 4) to evaluate the competency model for early childhood teachers in the digital age of educational institutions under the Foundation of the Church of Christ in Thailand. The research was conducted using a research and development approach, divided into four stages, namely 1) studying the competencies of early childhood teachers by analyzing documents, textbooks, research, and the level of competencies of early childhood teachers in the digital age. The research group consisted of 81 participants. The research instrument was a 5-level scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.95. Data was analyzed using percentages, mean, and standard deviations; 2) studying competency development guidelines through interviews with best practices; 3) developing the model through focus group discussions with 11 participants. The research instrument was a focus group discussion recording form. Data was analyzed using content analysis, and the accuracy and suitability of the model and manual were verified through expert-based

seminars with 9 participants. The research instrument was an evaluation form. Data was analyzed using mean and standard deviations; 4) evaluating the feasibility and usefulness with the 81 participants. Data was analyzed using mean and standard deviations. The overall research results were at the highest level in all aspects, namely 1) early childhood teacher competencies had 6 components: teacher professional development, curriculum and experience management, classroom management, child promotion and development, community relations, and instilling Christian morals and ethics. The area that needed development was community relations; 2) interview results showed that teacher professional development should involve exchanging knowledge on the use of technology; curriculum and experience management should incorporate innovative media; classroom management should create a conducive learning environment; child promotion and development should utilize media to foster creativity; and community relations should promote community participation and instill Christian morals and ethics to cultivate good citizens in children; 3) the development of the model and manual, consisting of principles, objectives, processes, mechanisms, and conditions for success, was at the highest level of accuracy and appropriateness; 4) the evaluation of the model and manual showed a high level of feasibility and usefulness.

Keywords: Model Development, Digital Age, Early Childhood Teacher Competencies

บทนำ

สถานะของโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุด คุณภาพของคนเป็นปัจจัยสำคัญ และการลงทุนที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของมนุษย์คือการลงทุนสร้างคุณภาพของเด็กปฐมวัย ซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่าทุกวัยถึง 7 เท่า (Heckman, J., 2012) แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 กำหนดนโยบายพัฒนาเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 0-5 ปีทุกคนอย่างมีคุณภาพ เต็มศักยภาพ ครูและผู้ดูแลเด็กมีความรู้และทักษะในการดูแลเด็กที่ถูกต้อง เด็กปฐมวัยเป็นช่วงโอกาสทองของการเรียนรู้ที่สมองพัฒนาสูงสุด ส่งผลต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ ความฉลาดทางอารมณ์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ปัญหาของการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านการปฏิบัติงานของครู ที่ขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ ขาดการให้ความสำคัญกับพัฒนาการเด็ก ทั้งปัญหาด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ขาดคุณธรรมจริยธรรม (นัยนา พรหมดำ และศิริพร สุวรรณรังสี, 2563) และปัญหาครูปฐมวัยไม่จบตรงตามวุฒิการศึกษา โรงเรียนขาดครูที่ชำนาญต้องจัดอบรมกันต่อเนื่องและครูที่ปฏิบัติงานครบ 5 ปี ย้ายกลับภูมิลำเนา (ณิรดา เวชญาติลักษณ์, 2562) การพัฒนาครูปฐมวัยให้มีความพร้อมในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยเฉพาะด้านสมรรถนะครูที่มีความบกพร่อง ขาดความชำนาญในการนำมาใช้ ในการปฏิบัติการสอนเพื่อให้ครูมีสมรรถนะที่ดีพร้อม เพื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมเป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่น เป็นศักยภาพที่แฝงอยู่ภายใน ครูปฐมวัยเป็นครูคนแรกที่เปิดประตูการศึกษาให้กับเด็ก จึงควรศึกษาสมรรถนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูปฐมวัย (รวี ศิริปริชยากร, 2560) และสมรรถนะที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ครู ด้วยความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู ส่งเสริมการเรียน ยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียน พัฒนานตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็น แบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมืองดี มีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

ปัจจุบันสถานศึกษาเข้าสู่ยุคดิจิทัล ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คน ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารการศึกษาและเทคโนโลยีนวัตกรรมการเรียนรู้ ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์การบริหารจัดการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาองค์กร สร้างสังคมแห่งปัญญา สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษา สร้างแบรนด์ความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง (สุกัญญา แซ่มะฮ้อย, 2561) ผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2566 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก ผลการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับดี จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าประสงค์ที่ 4 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล พัฒนาระบบการบริหาร งานบุคลากรของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อยกระดับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก, 2566)

โรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ซึ่งกำกับโดยพันธกิจการศึกษา จากผลการดำเนินงานประจำปี 2565 ระดับการศึกษาปฐมวัย ด้านคุณภาพครูผู้สอนคิดเป็นร้อยละ

75 จึงได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านครูผู้สอน ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างเสริมพัฒนาผู้บริหาร ครู บุคลากรและทีมงานให้มีสมรรถนะระดับมืออาชีพ รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ด้วยหลักคริสตจริยธรรมในการประพฤติปฏิบัติ และความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ (พันธกิจกิจการศึกษา, 2565)

จากปัญหาและความสำคัญของสมรรถนะครูปฐมวัยข้างต้น จึงได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ และมีความสามารถพัฒนาตนเองและนำ ผลการวิจัยเป็นข้อมูลสารสนเทศ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร การศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภา คริสตจักรในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาที่มี แนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)
3. เพื่อพัฒนารูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่ง สภาคริสตจักรในประเทศไทย
4. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษา สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัด มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภา คริสตจักรในประเทศไทย ศึกษา สังเคราะห์ เอกสาร ตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี หนังสือ สื่อ ออนไลน์ สร้างแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

แหล่งข้อมูล ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ สมรรถนะครูปฐมวัย การ บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักร ทั้งหมด 27 แห่ง (สำนักงานพันธกิจการศึกษา, 2565) กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ สถานศึกษาในสังกัดมูลนิธิ จำนวน 27 แห่ง กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 3 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 1 คน หัวหน้าแผนกการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน ครูผู้สอนระดับการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง รวม 81 คน

เครื่องมือวิจัยที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล สถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล จากนั้นวิเคราะห์ข้อคำถาม เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถาม เสนอผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบ พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6–1.0 นำแบบสอบถามไปทดลอง กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้หาค่าความเชื่อมั่น โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.95 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ทำการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในการขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 81 ฉบับ และได้คืนมา 81 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

ประชากร คือ สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศได้รับรางวัลการบริหารสถานศึกษาจำนวน 3 แห่ง ผู้ให้สัมภาษณ์คือผู้บริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาระดับสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านมาสร้างประเด็นสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์จากสถานศึกษา นัดหมายกำหนดวันเวลาในการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

3.1 นำแนวทางที่ได้จากการสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างรูปแบบและคู่มือให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิสำเร็จการศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 4 คน เป็นผู้บริหารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 คน เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 คน และเป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน ใช้การสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่างรูปแบบและร่างคู่มือการใช้รูปแบบประเด็นการสนทนากลุ่ม และ เทปบันทึกการสนทนา กล้องถ่ายรูปรูป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแนบโครงร่างรูปแบบและร่างคู่มือ และประเด็นการสนทนากลุ่ม กำหนดวันที่ 18 ธันวาคม 2567 สถานที่ห้องประชุมอำนวยการ โรงเรียนผดุงราชูร์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับร่างรูปแบบและร่างคู่มือด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปความคิดเห็นมาปรับปรุงประเด็น ต่าง ๆ เพื่อความสมบูรณ์ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ

3.2 ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือ โดยการสนทนาอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน กำหนดคุณสมบัติ เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์การบริหารงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือ วิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยนำรูปแบบและคู่มือสมรรถนะครูปฐมวัยที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ สร้างแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการนำรูปแบบไปใช้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลกำหนดเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกการศึกษาปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนละ 1 คน โดยการเลือกผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการนำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ สร้างคำถามจากรูปแบบ ลักษณะแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนนำไปเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่ง

หนังสือนำคณะครุศาสตร์ไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 81 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่าโดยรวมมีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\mu = 4.67$, $\sigma = .38$) ด้านที่มีระดับสมรรถนะมากที่สุดได้แก่ ด้านปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมคริสเตียน ($\mu = 4.80$, $\sigma = .35$) ระดับต่ำสุด ได้แก่ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ($\mu = 4.51$, $\sigma = .49$) และเมื่อพิจารณารายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างความตระหนัก ให้รัก ศรัทธา ในคุณค่าแห่งวิชาชีพครู ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาดูงาน ประชุมนานาชาติเกี่ยวกับปฐมวัย ทั้งในและต่างประเทศ

1.2 ด้านบริหารหลักสูตรจัดประสบการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้หลักการพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ด้านบริหารจัดการชั้นเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดป้ายนิเทศเสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดลอม กระตุ้นการคิดเหมาะสมกับวัยของเด็ก ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

1.4 ด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็กโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมเด็กให้ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันอย่างมีความสุขในสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งเสริมให้เด็กสามารถคิดและการแก้ปัญหา และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

1.5 ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร นโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนทุกกิจกรรม

1.6 ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมคริสเตียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดทุกข้อ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือการส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้เป็นพลเมืองดี สร้างประโยชน์และความสุขต่อตนเอง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาด้วยแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน ได้แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล นำมาพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัลที่ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ ระบบกลไก และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้ 1) ควรให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี 2) ควรให้จัดกิจกรรมที่นำสื่อนวัตกรรมมาใช้ 3) ควรสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) ควรใช้สื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 5) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนและ 6) จริยธรรมคริสเตียน ควรพัฒนาเด็กให้เป็นพลเมืองดี

3. ผลการพัฒนารูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ 4) ระบบกลไก 5) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยรูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผ่านการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิสังเคราะห์ และยกกร่างรูปแบบ ร่างคู่มือ ต่อจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือรูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ คู่มือ มีความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์รูปแบบและคู่มือรูปแบบไปใช้ มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาารูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีประเด็นสำคัญอภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมคริสเตียน ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนมีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมจัดโครงการสัปดาห์คุณธรรมทุกปี โดยที่วิทยากรจากสถาบันคริสเตียนนิเทศสัมพันธ์ และใช้หลักสูตรคริสเตียนศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษา ผลการประเมินโครงการและผลประเมินการใช้หลักสูตรระดับดีเยี่ยม สอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณ์ ใจฉลาด (2561) พบว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมความซื่อตรงที่มีผลดี ได้แก่ การเล่าเรื่อง เล่นละครหรือแสดงบทบาทสมมติ ช่วยให้เกิดการรับรู้ในความจริงและแสดงพฤติกรรมความซื่อตรงได้อย่างเหมาะสม และวชิราภรณ์ ศรีฬา, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และชวนคิด มะเสนาะ (2564) พบว่า คุณธรรม จริยธรรมเป็นจรรยาบรรณหลักของความดีงามที่ครูยึดถือและนำไปประพฤติปฏิบัติ เป็นที่ยอมรับนับถือของศิษย์ ส่วนด้านการร่วมมือกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทของโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชุมชน การเดินทางสะดวก ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา รังสร้อย (2564) พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กทุกด้าน

2. แนวทางการพัฒนาครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาด้วยแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน สามารถนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ทักษะคติในการบริหารงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสนับสนุนด้านอุปกรณ์ เครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ความสำคัญในการเรียนรู้ผ่านดิจิทัลสามารถเข้าถึงข้อมูล นำข้อมูลไปบูรณาการจนเกิดปัญญา เกิดประโยชน์กับการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสุกัญญา แซ่มซ้อย (2561) พบว่า การจัดการศึกษายุคดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และกำหนดแนวทางในการนำเทคโนโลยีสู่การศึกษา รวมทั้งนวัตกรรมในการบริหารการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อเป็นองค์กรสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม ที่สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนของสถานศึกษา

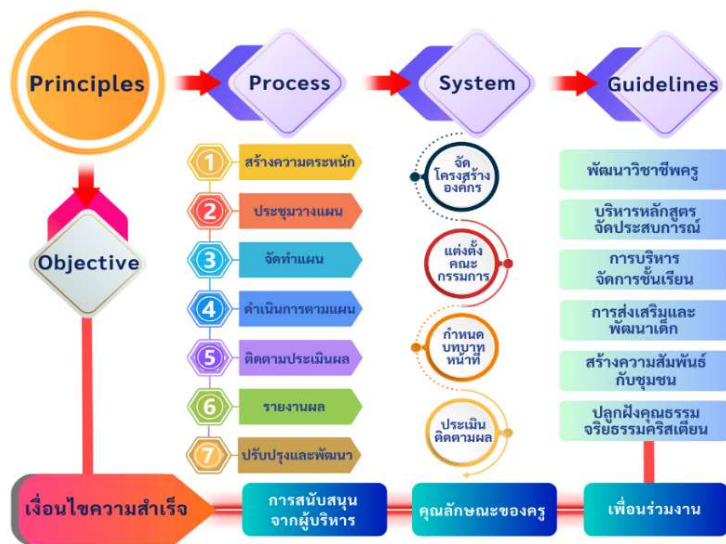
3. ผลการพัฒนาารูปแบบและคู่มือรูปแบบสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย การตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือรูปแบบอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบและคู่มือรูปแบบยก

ร่างโดยการสนทนากลุ่ม จากผู้ทรงคุณวุฒิมีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริทัย ธิโนปจัย (2567) พบว่า ผลการประเมินผลกระทบการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครู ปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการนำรูปแบบและคู่มือไปใช้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามกับผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการนำรูปแบบและคู่มือรูปแบบไปใช้ในสถานการณ์จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุศรา อุดทะ และจิตติมา วรณศรี (2561) พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย การประเมินความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอเสนอ องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

บทสรุปเชิงวิเคราะห์ของโมเดล

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิต่าง สภาคริสตจักรในประเทศไทย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) หลักการ 2) จุดประสงค์ 3)

กระบวนการ 4) ระบบและกลไก และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และแนวทางการพัฒนาประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. พัฒนาวิชาชีพครู ประชุมวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเอง ปลุกฝังให้รักศรัทธาในวิชาชีพ เพิ่มพูนประสบการณ์การปฏิบัติงาน การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่นเพื่อพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยี การจัดทำแผนขับเคลื่อนโครงการพัฒนาครู กำกับ ติดตาม ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. หลักสูตรการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย พัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม ยึดหลักการเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ที่หลากหลายเน้นเด็กเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สนับสนุนช่องทางการสื่อสารที่สร้างสรรค์ระหว่างบ้าน โรงเรียน การพัฒนาเด็กร่วมกัน

3. การบริหารจัดการชั้นเรียน วางแผนกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย ส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูเตรียมสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอก ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศทางจิตภาพส่งเสริมสภาพจิตใจ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สนับสนุนอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดทำป้ายนิเทศ การติดตาม การนิเทศการบริหารจัดการชั้นเรียน การปรับปรุง แก้ไข

4. ส่งเสริมและพัฒนาเด็ก สร้างความเข้าใจการพัฒนาเด็ก โดยการประชุมครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา พัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เต็มศักยภาพ มีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องรอบด้านอย่างสมดุล จัดประสบการณ์กระตุ้นการคิด แก้ปัญหา หาคำตอบ ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ทดสอบประเมินพัฒนาการ ปรับปรุง พัฒนา

5. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ศึกษาทำความเข้าใจบริบทของชุมชน จัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกับชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง

6. ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมคริสเตียน พัฒนาเด็กให้เป็นพลเมืองดี สร้างประโยชน์สุขต่อตนเองและส่วนรวม บูรณาการจุดเน้นของโรงเรียน ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมคริสเตียน สร้างแบบอย่างที่ดีและเสริมแรงการปฏิบัติตามกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพครู พัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรม การจัดประสบการณ์คุณธรรม จริยธรรม ติดตามและประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พันธกิจการศึกษาที่ดูแลสถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พิจารณานโยบายรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยตามที่นำเสนอ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย

2. หน่วยงานระดับสถานศึกษา ควรมีกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ สร้างความเข้าใจกับครูปฐมวัยที่เข้าร่วมพัฒนาสมรรถนะ กำกับติดตามด้วยกัลยาณมิตร

2. สถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยควรศึกษาการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

3. สถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยควรสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยระดับนานาชาติ

4. สถานศึกษาสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยควรมีการศึกษาสมรรถนะครูปฐมวัยด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 20 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง, หน้า 18-20.

ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2562). แนวปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูปฐมวัยตามแนวห้องเรียนคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ที่จัดการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 16(73), 11-19.

นงลักษณ์ ใจฉลาด. (2561). ความคิดเห็นเหตุผลและการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทยเวียดนาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 12(1), 1-14.

- นัยนา พรหมดำ และศิริพร สุวรรณรังษี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะทางวิชาชีพของครู
ปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา. *ศึกษา วารสาร
ศึกษาศาสตร์*, 7(2), 108-116.
- รวี ศิริปริยากร. (2560). *การพัฒนาคุณลักษณะครูปฐมวัยมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามหลัก
สมรรถนะครู ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยโครงงาน (Project-based Learning)*. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- วชิราภรณ์ ศรีมา, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และชวนคิด มะเสนะ. (2564). *อนาคตภาพ 2564 คุณลักษณะ
ของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2562-2572)*. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(4),
1681-1694.
- วาสนา รังสร้อย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนวัดลานบุญ สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. *วารสารมหาจุฬานาค
รทรรศน์*, 8(2), 278-292.
- ศิริทัย ธโนปัจจัย. (2567). การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย ในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก. *วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*, 13(2), 64-75.
- สำนักงานพันธกิจการศึกษา. (2565). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียน สังกัดมูลนิธิแห่งสภา
คริสตจักรในประเทศไทยปี ค.ศ.2023-2026*. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์สุริยบรรณ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก. (2565). *รายงานผลดำเนินการประจำปี*. เข้าถึงได้จาก
<https://www.plkmoe.go.th/home/>.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุศรา อุดทะ และจิตติมา วรณศรี. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(4), 305-315.
- Heckman, J. (2012). *Invest in early childhood development: Reduce deficits, strengthen*. Retrieved from [http:// www.heckmanequation.org](http://www.heckmanequation.org).